

Kolontsaina malagasy

Fehintsoratra

Loharano

Publier...

Ny **kolontsaina malagasy** dia kolontsain' ny vahoaka malagasy izay isan-karazany noho ny fisian' ny foko samihafa ao aminy sady ahitana taratra ny andiam-pifindrà-monina nifanesy avy any ivelany nankaty Madagasikara, indrindra ny avy any Azia Atsimo-Atsinanana sy Afrika Atsinanana. Izany kolontsaina izany koa dia ahitana singa avy any Azia Andrefana sy avy any Eorôpa. Anisany mandradfitra ny kolontsaina malagasy ny fiteniny izay miseho amin' ny endrika fitenim-paritra maro, ny finoana sy ny fivavahany, na nentim-paharazana izany na nampidirina teto, ny zavakantony, ary ny fomba amam-panaony.

Hiragasy

Foko eto Madagasikara

Ny foko eto Madagasikara dia vondron' olona heverina fa iray faritra niaviana, nanana fandaminana ara-pôlitika iraisany na nitoviany tamin' ny vanimpotoana faha mpanjaka, manana ny fomba fitenenany ny teny malagasy izay atao hoe fitenim-paritra, sns.

Vondrom-poko ao avaratra

Ny Antankarana sy ny Tsimihety ary ny Betsimisaraka no vondrom-poko any avaratra. Ao amin' ny tendro avaratra amin' i Madagasikara no ahitana ny Antankarana, ao amin' ny Faritanin' Antsiranana. Any amin' ny faritra avaratra-andrefana eto Madagasikara no ahitana ny Tsimihety na Antandroña, ao amin' ny faritanin' i Mahajanga.

Ny Betsimisaraka kosa dia foko ao amin' ny lemaka manaraka ny morontsiraka atsinanana, vafaritry ny reniranon' i Bemarivo ao avaratra sy ny onin' i Mananjary any atsimo.

Vondrom-poko ao andrefana

Ny Sakalava, ny Makoa, ny Masikoro, ary ny Vezo no vondrom-poko ao andrefana. Ny Sakalava dia foko monina amin' ny tany midadasika dia midadasika any amin' ny tapany atsimo-andrefana sy andrefana ary avaratra-andrefan' i Madagasikara, eo anelanelan' Ampasimena any avaratra, sy Toliara any atsimo.

Ny Makoa dia foko monina ao amin' ny morontsiraka avaratra andrefan' i Madagasikara.

Indraindray izy ireo dia heverina ho zana-pokon' ny Vezo, izay foko ao anatin' ny Sakalava. Foko moninina any amin' ny morontsiraka atsimo-andrefan' i Madagasikara ny Vezo, izay mivelona indrindra amin' ny fanjonoana an-dranomasina. Heverina ho ao amin' ny vondrom-poko Sakalava ny Vezo. Ny Masikoro kosa dia foko any amin' ny morontsiraka atsimo andrefan' i Madagasikara izay mivelona indrindra amin' ny fiompiana sy ny fambolena.

Vondrom-poko ao afovoantany

Ny Merina, ny Sihanaka, ny Betsileo, ny Zafimaniry, ary ny Bara no vondrom-poko ao afovoantany. Ny Merina dia foko monina eo amin' ny tampon-kavoana voafaritry ny tanin' i Vonizongo ao avaratra, ny tendrombohitr' Ankaratra ao atsimo, ny reniranon' i Sakay ao andrefana, ary ny tandavan-tendrombohitr' Angavo ao atsinanana.

Ny Sihanaka dia foko monina manodidina ny farihin' Alaotra, voafaritry ny renirano Bemarivo Ambony sy Tampoketsa Atsimo ao avaratra, ny renirano Mahajamba Ambony ao andrefana, ary ireo havoana misy ny Bezanozano sy ny ala ao atsinanana. Ny Bezanozano dia foko ao amin' ny tany lemaka manodidina an' i Mangoro, voafaritry ny tany onenan' ny foko Sihanaka ao avaratra, ny Betsimisaraka ao atsinanana, ary ny Merina ao andrefana.

Ny Betsileo dia foko lehibe ao amin' ny toerana faritan' ny ony Mania ao avaratra, ny tanin' ny Tanala ao atsinanana, ny tendrombohitr' Andringitra ao atsimo, ary ny tandavan-tendrombohitr' i Bongolava ao andrefana, izany hoe ao amin' ny Faritanin' i Fianarantsoa. Ny Zafimaniry dia foko monina ao amin' ny tapany atsimo atsinanan' ny faritra afovon' i Madagasikara, izay azo heverina ho zana-pokon' ny Betsileo, nefa mifanakaiky kolontsaina koa amin' ny Tanala.

Ny Bara dia foko monina amin' ny toerana midadasika voafaritry ny renirano Zomandao any avaratra, ny faritra onenan' ny Tanala any atsinanana, ny ony Onilahy any atsimo andrefana, ary ny tangoron-tendrombohitra Analavelona ao andrefana sy avaratra-andrefana.

Vondrom-poko ao atsinanana

Ny Antambahoaka, ny Antefasy, ny Zafisoro, ny Antemoro, ny Antesaka, ny Tanala no vondrom-poko any atsinanana. Ny Antambahoaka dia foko iray ao atsimo-atsinanan' i Madagasikara, eo anelanelan' i Sakaleona sy Namorona. I Mananjary no tanan-dehibe any.

Ny Antefasy dia foko ao amin' ny faritra manodidina an' i Farafangana. Eo anelanelan' i Manampatra sy Mananara Atsimo izy ireo. Ny Zafisoro dia foko hita betsaka ao amin' ny distrikan' i Farafangana. Heverina ho zana-pokon' ny Antefasy ny Zafisoro.

Ny Antemoro dia foko ao amin' ny faritra Fitovinany. Nampalaza ny foko Antemoro teo amin' ny tantara ny fanoratana ny Sorabe. Eo anelanelan' i Namorona sy Manampatrana no fonenany.

Ny Antesaka dia foko eo anelanelan' i Mananivo ao avaratra, Itomampy sy Ionaivo ao andrefana, ary Lavibola ao atsimo. Tanàna lehibe ao aminy dia i Vangaindrano sy i Midongy Atsimo.

Ny Tanala dia foko ao amin' ny faritra misy ny havoanan' Ikongo, voafaritry ny tanin' ny Betsileo ao andrefana, ny Betsimisaraka sy ny Antambahoaka sy ny Antemoro ary ny Antefasy ao atsinanana, ary ny ony Manampatrana ao atsimo.

Vondrom-poko ao atsimo

Ny Mahafaly, ny Antandroy ary ny Antanosy no vondrom-poko any atsimo. Ny Mahafaly dia foko monina amin' ny lembalemba midadasika eo anelanelan' ny ony Onilahy sy Menarandra, any amin' ny faritra Atsimo-Andrefana.

Ny Antandroy dia foko ao amin' ny tendron' i Madagasikara atsimo indrindra monina amin' ny tany eo anelanelan' ny ony Menarandra ao andrefana sy Mandrare ao atsinanana ary ny havoana Vohimainty ao avaratra.

Ny Antanosy dia foko ao amin' ny tendron' i Madagasikara atsimo-atsinanana indrindra, ao amin' ny faritra Anosy eo anelanelan' i Masianaka sy Mandrare no misy azy betsaka indrindra, nefa ahitana azy koa ny tanàna toa an' i Bezaha sy i Vatolatsaka (ao amin' ny distrikan' i Betioky-Atsimo) ary any Bereketa (distrikan' i Sakaraha).

Fiteny eto Madagasikara

Maro ny fiteny tenenin' ny mponin' i Madagasikara, izay tsy Malagasy daholo fa misy vahiny koa. Ny fiteny malagasy no be mpahalala indrindra, manaraka izany ny fiteny frantsay sy ny fiteny anglisy. Misy mpiteny kômôriana, mpiteny gojaraty, mpiteny hindoa, mpiteny arabo ary mpiteny sinoa koa eto Madagasikara.

Ny fiteny malagasy

Ny fiteny malagasy, izay fiteny ôfisialin' i Madagasikara, dia ao amin' ny sampam-piteny aostrônezianina. Araka ny antontanisan' ny Akademia malagasy dia ny 83,61 % dia tsy miteny afa-tsy ny teny malagasy. Miseho amin' ny endrika fitenim-paritra maro ny fiteny malagasy, dia ny fiteny bara, ny fiteny betsimisaraka atsimo, ny fiteny betsimisaraka avaratra, ny fiteny masikoro, ny fiteny merina, ny fiteny sakalava, ny fiteny tandroy-mahafaly, ny fiteny tanosy, ny fiteny antankarana, ny fiteny tsimihety, sns.

Fiteny vahiny

Ny fiteny frantsay

Ny fiteny frantsay dia fiteny ôfisialy faharoa izay tenenin' ny 20 %n' ny Malagasy (miisa 4 983 000). Araka ny antontanisan' ny Akademia malagasy dia ny 0,57 %n' ny Malagasy no miteny frantsay fotsiny, ny 15,87 % miteny frantsay tsindraindray, ary ny 83,61 % dia tsy miteny afa-tsy ny teny malagasy. Mpikambana ao amin' ny vondron-tany miteny frantsay (*Organisation Internationale de la Francophonie*) i Madagasikara. Tsy mitovy amin' ny zava-misy ao Afrika atsimon' i Sahara ny eto Madagasikara, satria ny fiteny frantsay eto Madagasikara dia tsy nanjary teny ifaneraseran' ny samy Malagasy fa nijanona ho fitaovana enti-mifandray sy mifanakalo amin' ny any ivelany ampiasain' ny vitsy anisa. Tsy mila miteny frantsay ny samy Malagasy raha hifampiresaka na dia lazaina fa mbola misy ny tsy mifankahazo amin' ny fampiasana ny fitenim-

Fasana mahafaly

Mpandihy tandroy

paritra, ka isan' ny antony tsy mampisy ezaka hifehezana ny teny frantsay izany.

Ny fiteny anglisy

Ny fiteny anglisy dia fiteny ôfisialy tamin' ny taona 2007 - 2010. Vitsy dia vitsy ny toeram-pampianarana teny anglisy ary ny ankamaroan' ny sekoly (indrindra ny sekolim-panjakana) dia tsy manana mpampianatra teny anglisy. Vitsy ny Malagasy mianatra teny anglisy, izay manao izany hifandraisany amin' ny vahiny any ivelany na ny mpizaha tany, na koa mba hahazoany mamaky tahirin-kevitra voasoratra amin' io fiteny io. Olona latsaky ny 5 000 no miteny anglisy eto Madagasikara.

Fiteny hafa

Fitenim-pivavahana ny fiteny arabo eto Madagasikara ka ny mpino silamo no mampiasa izany fiteny izany. Ny fikarohana nataon' ny *Pew Research Center* tamin' ny taona 2010 dia manambara fa ny 1,1 %n' ny mponina eto Madagasikara dia Silamo. Ny *The World Factbook - Madagascar* kosa dia nanambara fa 7 % izany. Tsy ny mpino silamo rehetra anefa no mahafehy ny fiteny arabo.

Fiarahamonina sy fomba amam-panao

Soatoavina

Fihavanana

Ny fiavanana dia endriky ny fifandraisana eo amin' ny fiarahamonina malagasy izay mivoy ny fifanampiana sy ny fifandeferana ary ny firaisan-kina anjakan' ny filaminana. Amin' ny heviny mifintina dia manondro ny fifandraisan' ny olona iray fianakaviana ny fihavanana.

Fatidra

Ny fatidra dia fifanekena ataon' ny olona roa tsy misy rohim-pihavanana, nefa te hanova ny fifandraisany maha mpinamana tsotra na maha mifankahalala tsotra azy ho fifandraisana hamafisina amin' ny alalan' ny fandatsahana sy fisotroany ny ran' izy roa tonta, ka lasa fifandraisan' ny iray tampo izany fifandraisan' ny mpifatidra izany.

Ziva

Ny ziva dia fihavanana nataon' ny razambe taloha. Saika mazana dia mpiziva avokoa no niavian' ny fihavanan' ny Malagasy manontolo. Ny ompa ifanaovan' ny mpiziva dia sangy anehoany ny fifankatiavany. Ny foko mpiziva dia tsy maintsy mifanampy.

Fomba amam-panao

Sambatra

Ny sambatra dia famoran-jaza faobe atao any amin' ny faritra sasantsasany eto Madagasikara, indrindra any amin' ny foko antambahoaka, mba hahafahan' ny zazalahy hiditra ho isan' ny lehilahy eo amin' ny fiarahamonina misy azy. Isaky ny fito taona mandritra ny efatra herinandro

no anatanterahana izany.

Joro

Ny joro dia sorona sy vavaka atao hangataham-pitahiana amin' ny zanahary sy amin' ny razana mba hahazoana orana sy hahatonga ny fambolena ary fiompiana hahavokatra be, ny tsy hampisy mpisompatra sy mangalatra ny biby fiompy, indrindra ny omby. Angatahina mandritra ny joro koa ny fahasalamana sy ny fitomboan' ny zaza ary ny fahela-velon' ny olon-dehibe. Misy ny fafaovana sorona omby atao fanatitra. Fotoam-pifaliana mety maharitra hatramin' ny telo andro izany ho an' ny mpiara-monina.

Famadihana

Anisan' ny fomban-drazana iray mampiavaka ny Malagasy ny famadihana. Ny famadihana dia fety atokan' ny Malagasy hahatsiarovana ireo efa maty, anehoana ny fifandraisana mbola misy eo amin' ny velona sy ny maty, izany hoe anehoana ny fanajàna sy fanomezana hasina ny razana. Atao amin' izany ihany koa ny fangataham-pitahiana amin' ny razana. Fotoana ahazoan' ny fianakaviana mifankahita koa izy io.

Dina

Ny dina dia fanambaràna ampahibemaso ombam-pianianana fa tsy hivadika amin' ny teny nomena. Dina koa no iantsoana ny fitsipi-pifehezana ny fiarahamonina neken' ny besinimaro.

Velirano

Ny velirano dia fianinana atao ampahibemaso mba tsy hampisy ny hitsoaka amin' ny zavatra nifanarahana, amin' ny baiko nekena fa hotanterahina. Tamin' ny vanimpotoana faha mpanjaka dia maha tapa-doha ny fivadiham-belirano.

Finoana sy fivavahana

Mpivavaka ny ankamaroan' ny Malagasy ka ny maro amin' ireo dia manaraka ny fivavahan-drazana sy ny mampifangaro izany amin' ny fivavahana hafa, ao koa ny kristianisma sy ny silamo sy ny fivavahana hafa.

Ny fivavahan-drazana malagasy

Ny fivavahan-drazana malagasy dia ny fivavahana sy ny finoana narahin' ny Ntaolo malagasy, izay mifototra indrindra amin' ny fivavahana amin' i Zanahary sy ny fanahin' ireo razana efa maty. Mihoatra ny 52 %n' ny mponina no manaraka ny fivavahan-drazana. Tsy misaraka amin' ny tontolon' ny velona ny tontolon' ny razana ka izany no ahitana Malagasy manao fomba isan-karazany amin' ny fanamboaram-pasana sy amin' ny fanatanterahana ny famadihana.

Ireto avy ny zavatra inoan' ny Malagasy mandala ny fivavahan-razana ho manana ny hasiny: ny sampy, ny ody, ny hazomanga, ny vatolahy, ny karazan-kazo sasany, ny karazam-biby sasany (toy ny omby). Ireto ny zavatra tsy hita maso nefa inoany fisiana: ny Zanahary, ny fanahin' ny razana, ny kalanoro, ny tromba, ny avelo, ny matoatoa. Mba ho fanajana an' ireo fanahy ireo dia manatanteraka fanatitra sy sorona, ny Ntaolo malagasy. Ho fanajana ireo havany efa maty dia manao famadihan-drazana na manao asa lolo ny Malagasy.

Ny misahana ny fandraharahana ny fifandraisana amin' ireo fanahy tsy hita maso ireo dia ny mpisorona, ny mpitan-kazomanga ary ny ombiasa. Inoan' ny Ntaolo malagasy ho manana hery miafina manimba ny mpamosavy. Manatona mpanandro koa ny Malagasy, izay mino ny fisian' ny atao hoe vintana, raha hanao zavatra mba hahazany ny fotoana mety anatanterahany ny zavatra kasainy hatao sy ny fombafomba tokony hatao, ka mety misy ny ala faditra. Manatona mpisikidy koa ny Ntaolo malagasy raha te hahafantatra ny marina ny amin' ny zava-mitranga eo amin' ny fiainany.

Ny kristianisma

Ny 41 %n' ny Malagasy dia Kristiana, araka ny tatitry ny *US Departement of State* tamin' ny taona 2011. Hita avokoa ireo sampan' ny fivavahana kristiana toy ny Fiangonana nohavaozina sy ny Fiangonana loterana sy ny Fiangonana katôlika sy ny Fiangonana adventista sy ireo Fiangonana evanjelika tsy mitsaha-mihamaro. Miezaka ny hampitombo isa ny fiangonany ny Ôrtôdôksa sy ny Anglikana sy ny hafa koa. Tamin' ny taona 1963 hatramin' ny 2004 dia niisa 72 ny "fikambanana ara-pinoana" voasoratra ao amin' ny lisitra ôfisialy tanan' ny fanjakana malagasy. Manodidina ny 200 any ho any ny isan' ny karazam-piangonana eto Madagasikara ka ny ankamaroan' ireo dia fiangonana vao niorina taty afara, dia ireo fiangonana evanjelika na ara-pilazantsara sy pentekôtista.

Ny silamo

Ny silamo eto Madagasikara dia niorina tamin' ny taonjato faha-7. Nandray anjara betsaka tamin' ny fiforonan' ny kolontsain' ny Malagasy izany. Ny fikarohana nataon' ny *Pew Research Center* tamin' ny taona 2010 dia manambara fa ny 1,1 %n' ny mponina eto Madagasikara dia Miozolmana. 7 % kosa izany araka ny *The World Factbook - Madagascar*. Ny ankamaroan' ny Miozolmana eto Madagasikara dia manaraka ny finoana silamo sonita.

Ny fivavahana hafa

Ny bahaisma dia niorina teto Madagasikara tamin' ny tenatenan' ny taonjato faha-20 ka fahatanterahan' ny fikasan' i `Abdu'l-Bahá, mpitarika ny Bahay maneran-tany, izany, izay naniraka ireo mpanaraka ny finoana bahay handeha aty Madagasikara. Tonga teto Madagasikara tamin' ny taona 1953 ny mpisava lalana voalohany ka nisy ny Malagasy niova ho amin' izany finoana izany. Tamin' ny taona 1973 no nanaovana filazana ôfisialy ny fisian' ny fikambanana bahay eto Madagasikara. Milaza ny *Association of Religion Data Archives* tamin' ny taona 2005 fa 17 900 no isan' ny mpino bahay eto Madagasikara.

Zavakanto

Zavakanto amin' ny teny

Hainteny

Sokajin-dahabolana malagasy ny hainteny na hain-teny izay hita indrindra ao amin' ny Merina, miendrika tononkalo fohy iresahana zava-madinika aloha, avy eo mankany amin' ny tena lohahevitra, ka amin' ny alalan' ny fampifandraisana amin' ny fomba kanto ny voantenany araka ny endriny na ny heviny no ahatongavana amin' izany. Ny lohahevitra dia matetika momba ny

fitiavana.

Angano

Fitantarana zavatra tsy nisy nefa namboarina ho toy ny nisy ary natao hanatsoahana fananarana, na fitantarana zava-nitranga tokoa, ny angano. Karazana lahabolana tsotra, lava ary miendrika tantara foronina noho ny dingana hita ao anatiny sy ny mpandray anjara ary ny olana sy ny vahaolana hita taratra ao amin' ny tantara ny angano. Nanabe ny taranany tamin' ny alalan' ny fitantarana angano amin' ny hariva ny Ntaolo malagasy. Isaky ny maheno angano ny ankizy dia manatsoaka lesona, mahalala zava-baovao momba ny fiainana.

Ohabolana

Fehezanteny mirakitra fahendrena fampiasa matetika ny ohabolana. Fitambaran' ny teny hoe *ohatra* sy *volana* ny teny hoe *ohabolana*. Azo ampiasaina amin' ny fiainana andavanandro ny ohabolana, nefa tena fanaingoana kabary indrindra koa. Teo amin' ny Ntaolo malagasy dia haren-tsaina miampita amin' ny alalan' ny lovantsofina, toy ny angano, ny ohabolana.

Kabary

Lahateny atao amin' ny feo avo ka entina hampitana hafatra ary matetika ravahina amin' ny hainteny sy ohabolana sady atrehin' olona maro ny kabary. Samy nanana ny fomba nitrandrahany ny kabary ny Malagasy isam-paritra, ka izay no mahatonga ny famaritana azy somary maro amin' izao fotoana izao, fa saingy io no fototra ka miainga avy amin' io avokoa ny famaritana rehetra misy ankehitriny.

Sokela

Kabary voaravaka karazana hainteny ao amin' ny foko Betsileo eto Madagasikara ny sokela.

Tononkalo

Lahabolana na lahatsoratra natao andalana mifanarakaraka (na mifanaingintaingina) misy ngadona sy firindrana ary fitsipika mifehy ny fiafaran' ny andalana tsirairay mbamin' ny fomba hahakanto azy ny tononkalo, sady miompana amin' ny lohahevitra iray izay natao hiantefa amin' ny saina sy ny fihetseham-po.

Seho an-tsehatra

Tantara an-tsehatra

Tantara noforonina mba holalaovina an-tsehatra sy hojeren' ny olona ny tantara an-tsehatra na teatira na tantara tsangana. Niroborobo teto Madagasikara izy io teo aloha nefa very ny lazany ankehitriny.

Hatsikana

Karazana tantara fohy dia fohy, izay matetika atao an-tsehatra hampihomehy ny mpijery, ny hatsikana.

Hira sy dihy ary mozika

Salegy

Mozika malagasy avy any amin' ny morontsiraka avaratra-andrefan' i Madagasikara ny ny salegy, izay avy amin' ny mozika nentim-paharazana any amin' ny faritra manodidina an' i Mahajanga sy Antsiranana.

Baoejoy

Karazana mozika avy any avaratr' i Madagasikara ny baoejoy na bahoejy. Any amin' ny faritra Sofia no tena mampalaza ny baoejoy izay efa miparitaka eran' ny Nosy. Ny angorodao sy ny kabosy ary ny hazolahy (karazana ambonga) no zavamaneno miaraka aminy. Efa misy koa ny mpanakanto no mitendry baoejoy amin' ny gitara.

Kilalaky

Karazana gadona mozika sady dihy nentim-paharazana any amin' ny Sakalava ao amin' ny Faritra Menabe ny kilalaky izay miely koa manerana an' i Madagasikara. Ahitana dihy kilalaky ny fotoana ankalazana ny fitampoha any Belon' i Tsiribihina. Maro koa ny mpihira sy mpandihy kilalaky any amin' ny faritra hafa eo Madagasikara na dia tsy mponina avy any Menabe aza.

Tsapiky

Mozika sy dihy malagasy avy any amin' ny tapany atsimo-andrefan' i Madagasikara ny tsapiky, izay manana gadona haingana kokoa noho ny mozika malagasy hafa rehetra. Teraka tamin' ny taompolo 1970 tao amin' ny faritr' i Toliara ity mozika ity. Tsy mifidy toerana na fotoana na antony hanaovana azy ny tsapiky: na any ambanivohitra, na eny an-tanàn-dehibe, na ankalamanjana na anaty faritra mifefy.

Zafindraony

Karazan-kira malaza any amin' ny faritry ny Betsileo ny zafindraony izay voktry ny fiezahan' ny Malagasy hampifanaraka ny fomba fihira vazaha sy ny an' ny malagasy tamin' ny nidiran' ny fivanahana kristiana teto Madagasikara. Ahenoana olona maro mihira sy mizara feo (feo voalohany, faharoa, fahatelo ary fahefatra) ny zafindraony. Matetika ny hira fifohazana (ao amin' ny fiangonana prôtestanta) izay tsy noforonin' ny Vazaha dia hira zafindraony.

Hiragasy

Fampisehoana atrehin' ny vahoaka, izay mitovitovy amin' ny tantara tsangana (na teatra) atao an-kira, ny hiragasy, izay fitambaran' ny feon-javamaneno (trômpetra, trômbônina, lokanga, sns) sy ny hira ary ny dihy mampiavaka ny kolontsain' ny faritra afovoan-tany eto Madagasikara, indrindra ny ao amin' ny faritra nentim-paharazana misy ny Merina. Atao ankalamanjana na anaty efitrano ny fampisehoana. Matetika dia mitafy malabary miloko mena marevaka sy mipataloha ny lehilahy mpanao hiragasy, fa ny vehivavy kosa mitafy lamba sy akanjom-behivavy miloko mavokely na maitso.

Basesa

Karazan-dihy sy mozika malagasy mitovitovy amin' ny salegy ny basesa, izay dihy nentim-

paharazana mbola fanao any amin' ny faritra misy ny Betsimisaraka. Maro ny zavatra aseho rehefa mandihy basesa: ahodinkodina ny andilana ary somary miadana ny gadona. Ny lehilahy no mitarika ny hetsiky ny vehivavy mandritra ny fandihizana besesa. Ny angorodao sy ny pianô, ary indraindray ny amponga, no zavamaneno ampiasain' ny mpiangaly ny moeika basesa.

Beko

Malesa

Kaoitry

Batrelaka

Vakisaova

Banaiky

Mangaliba

Zavamaneno malagasy

Ambio

Zavamaneno malagasy vita amin' ny hazo mafy roa izay mikarantsana rahefa ampifampikapohina ny ny ambio.

Amponga

Ny amponga dia zavamaneno velezina vita amin' ny vata poaka aty miendrika barîka na kodiara (vatany), nanenjanana hoditra na zavatra manify hafa manarona ny vavany iray na roa, izay kapohina amin' ny rantsan-tanana na amin' ny felan-tanana na amin' ny tapa-kazo kely (fively) natokana ho amin' izany, ka mety mikarantsana na midoboka ny feony izay lasa mafy noho ny fisian' ilay vatany mpanamafy feo.

Atranatrana

Belamaky

Jejy voatavo

Kabosy

Zavamaneno malagasy mitovy endrika amin' ny gitara ny kabosy saingy kely kokoa.

Katsà na Faray

Kililioka

Langoraony

Lokanga

Zavamaneno fahita eto Madagasikara izay avy amin' ny foko Bara ny lokanga malagasy. Mitovitovy amin' ny lokangam-bazaha ny lokanga malagasy saingy telo ny isan' ny tadiny.

Marovany

Zavamaneno mitovy amin' ny valiha ny marovany nefa lehibe sady misy tadiny maro noho ny valiha.

Sodina

Ny sodina dia zavamaneno tsofina amin' ny vava, miendrika fantsona mahitsy, misy lavaka milahatra manaraka ny halavany izay tampenana manontolo amin' ny rantsan-tanana afa-tsy ny iray izay avela hivoaha mba hivoahan' ny haavom-peo tiana ho heno.

Sosoly

Taralila

Karazana angorodao fahita any amin' ny faritry ny Betsimisaraka, ny taralila.

Tsikadraha

Valiha

Zavamaneno malagasy vita amin' ny volotsangana, miendrika varingarina sady misy tadiny maro manaraka ny andavany ny valiha.

Sarimihetsika

Tantara an-tsary

Tao

Tao-trano

Nahandro

Jereo ny pejina amin' ny sakafo malagasy raha te hahafantatra bebe kokoa ianao.

Fitafy sy fihaingoana

Lamba

Fitafy nentindrazana fahita amin' ny faritra maro ao Madagasikara ny lamba. Misy karazany maro araky ny akora nanamboatana azy sy ny didiny izy io.

Lambahoany

Malabary

Masonjoany

Kilalao

Kilalaon-tsaina

Fanorona

Lalaon-tsaina nenti-paharazana malagasy ny fanorona. Olon-droa no mifanandrina amin' izany ary mandany ny vaton' ilay mpifanandrina ny tanjona. Rehefa maty kosa ilay mpifanandrina iray, dia azo avela, koa dia miroso amin' ny fomba filalaovana antsoina hoe "vela" ny mpifanandrina roa, mba ahafahan' ilay maty tamin' ny voalohany ho afa-bela.

Katro

Ankamantatra

Fanabeazana miendrika fialamboly ny ankamantatra. Nentina hamporisihina ny ankizy izy ireny handinika ny tontolo manodidina azy: Hisarika ny sainy handinika ny fahamarinan' izay nolazaina. Ohatra ity ankamantatra ity: "Tanora banga, antitra vao boribory". Valiny: "Volana". Voakitika ny sainy handinika momba ny volana.

Kilalaon' ny ankizy

Tsikonina

Tsobato

Kilalao nentim-paharazana malagasy ny tsobato. Vatokely dimy no ilaina ary misy dingana maromaro arahina ka ampifamenoina ny isa azo ka arakaraka ny isa tratrarina nifanarahana no atao isa farany. Izay mahafeno io isa nifanarahana io voalohany no mpandresy.

Fanatanjahantena

Haiady

Diamanga

Haiady malagasy mifantoka amin' ny daka ny diamanga.

Moraingy

Karazana haiady nentim-paharazana malagasy ampiasana ny hondry sy ny tongotra ny moraingy na morengy. Haiady fanao eran' i Madagasikara ny moraingy, indrindra any amin' ny faritra amorontsiraka avaratra sy atsinanana.

Fanatanjahan-tena hafa

Savika

Karazana tolon' omby ao amin' ny fanaon' ny Betsileo ny savika.

Jereo koa

- Tantaran' i Madagasikara
- Tananàn' i Madagasikara
- Pôlitika eto Madagasikara
- Fivavahana eto Madagasikara
- Fiteny eto Madagasikara
- Foko eto Madagasikara
- Lisitry ny gazety ao Madagasikara
- Kolikoly eto Madagasikara

Rohy ivelany

- Pejy natokana ho an'ny Mozika Malagasy (http://www.ratsimandresy.org/mus_art.html)
- Fikarohana momba ny fitafy malagasy nataon'ny mpianatry ny Alliance Française (<http://fitafi-ana-malagasy.skyrock.com/1.html>) Archived (<http://web.archive.org/20170125172825/http://fitafi-ana-malagasy.skyrock.com/1.html>) Janoary 25, 2017 at the Wayback Machine
- Fitafy malagasy ao amin'ny Tranonkalan'ny Ministeran'ny Kolontsaina (<http://www.macp.gov.mg/ny-fitafy-malagasy/>) Archived (<http://web.archive.org/20170629143333/http://www.macp.gov.mg/ny-fitafy-malagasy/>) Jiona 29, 2017 at the Wayback Machine
- Kilalao malagasy ao amin'ny Kilonga.com (<https://kilonga.com/2015/03/17/ireo-kilalao-malagasy-mbola-tianny-zanantsika-ankehitriny/>) Archived (<http://web.archive.org/20160722125632/https://kilonga.com/2015/03/17/ireo-kilalao-malagasy-mbola-tianny-zanantsika-ankehitriny/>) Jolay 22, 2016 at the Wayback Machine

Moraingy